

**QOBUZ BAS ASBOBIDA IJRO QOIDALARI VA DARS O`TISH
USLUBIYATI.**

Andijon viloyati Andijon tumani

7-Musiqaga ixtisoslashtirilgan maktab internati

Torli cholg`ular bo`limi oliy toifali o`qituvchisi

***Xo`jamberdiyeva Zuxraxonning Qobuz bas
asbobida ijro qoidalar va dars o`tish uslubiyati.***

ANNOTATSIYA: *Men Xo`jamberdiyeva Zuxraxon Shukurovna ko`p yillardan buyon maktab internatida faoliyat yuritaman meni shu darajaga Men bu maqolamda Qobuz bas asbobining kelib chiqish tarixi rivojlanish bosqichlarini yoritib berishga harakat qilaman. Qobuz bas asbobida ijro qoidalar va dars o`tish uslubiyati. Qisqacha ma`lumotga ega bo`lsangiz ham boshim ko`kka yetardi. Meni shu darajaga yetishimda ustozim Sayfutdinova Muyassarxon opani mehnatlari cheksiz. Ustozim ham ko`p yillar shu maktab internatida faoliyat yuritgan va juda ko`p yaxshi pedagoglarni hayotda o`z o`rniga ega inson qilib tarbiyalaganlar. Ustozim 1988-yil ish faoliyatini boshlaganlar ko`p yillar shu maktab internatida torli cholg`ular bo`limida samarali faoliyat yuritganlar. Shu bo`limni rivojlanishiga katta hissa qo`shganlar.*

Kalit so`zi: *Tertsiya, interval, Qobuz – bas, applikatura, tenor, kvinta, orkestrda, kontrabas, registr, tertsiya, sof, ortirilgan, kvarta, rezanator, xalqchillik, konstruktorlarimiz*

Кобузский бас

Правила выполнения и методика преподавания.

Андижанский район, Андижанская область

7-Школа-пансион с музыкальным уклоном

Преподаватель высшей категории струнных

инструментов Хужамбердиева Кобуз бас

Зухрахана Правила выполнения и

методика преподавания.

Ключевое слово: В этой статье я постараюсь осветить историю возникновения басового инструмента Qobuz и этапы развития. Я это сделаю. Правила игры и методики обучения игре на басовом инструменте qobuz. Даже если бы у вас был краткий бэкграунд, моя голова была бы синей.

АННОТАЦИЯ: Пот, интервал, Qobuz – бас, аппликатура, тенор, пятый, в оркестре, контрабас, регистр, терция, чистый, организованный, квартет, резонатор, Я Хужамбердиева Зухрахон Шукуровна уже много лет работаю в интернате, и труд моей воспитательницы Сайфутдиновой сестры Муяссархан бесконечен. Моя учительница тоже много лет проработала в этом интернате и воспитала много хороших учителей как людей, у которых есть свое место в жизни. Мой педагог начал свою трудовую деятельность в 1988 году, и много лет они эффективно работали в этом интернате, на отделении струнного инструмента. Те, кто внес большой вклад в развитие этого ведомства.

Qobuz bass

Rules of Execution and Teaching Methodology.

Andijan district, Andijan region 7-Boarding

school specialized in music Teacher of the

highest category of stringed instruments

Khuzhamberdiyeva Zukhrakhan's Qobuz bass

Rules of Execution and Teaching Methodology.

ANNOTATION: In this article, I am trying to cover the history of the origin of the Qobuz bass instrument and the stages of development. I'll do it. Rules of performance and teaching methods on the qobuz bass instrument. Even if you had a brief background, my head would be blue.

Keyword: Sweat, interval, Qobuz – bass, applicatura, tenor, fifth, in orchestra, double bass, register, tertia, pure, organized, quartet, resonator, I

Khuzhamberdiyeva Zukhrakhon Shukurovna has been working at the boarding school for many years, and the work of my teacher Sayfutdinova Muyassarkhan sister is endless. My teacher also worked at this boarding school for many years and brought up many good teachers to be people who have their place in life. My teacher began his career in 1988, and for many years they worked effectively at this boarding school, at the department of the stringed instrument. Those who have made a great contribution to the development of this department.

Qobuz – bas

Qobuz – bas Yangittan yaratilgan qobuz – bas cholg`usi kamonlilar oilasida pastki registrni qamrab oladi. Uning to`rtta tori kvinta oraliq`ida sozlanadi. Cholg`u uchun notalar asosan bas kalitida yuqori registrda gohida tenor va skripka kalitida yoziladi. G`ijjakda qo`llaniladigan barcha shtrixlar va ijro usuli qobuz – bas da ham ijro etiladi. Uning applikaturasi asosan violonchelnikiday bir xil. Cholg`u asbobi kattaligi tufayli to`rtta barmoq orqali faqatgina tertsiya intervalini ijro etish mumkin. Yuqori registrga o`tish jarayonida chap qo`lning bosh barmog`i ham tayanch nuqtasi sifatida qo`llaniladi. Bu holda chap qo`l holati ham bir muncha o`zgaradi. Shuning natijasida baschilar ham huddi g`ijjakchilardek bitta pazitsiyada uchta emas balki to`rtta no`tani qamrab olish imkoniyatiga ega bo`ladi. Shunday qilib Qobuz- bas ning yuqori registrdagi aplikaturasi g`ijjak aplikaturasiga o`xshash. Bosh barmoqning ishlatilishi uchun maxsus belgi qo`yiladi. Cholg`uda katta va kichik tertsiya,sof va ortirilgan kvarta intervallarni ijro etish mumkin. Kamonli cholg`ular oilasida Qobuz-bas ning tembri inson ovoziga juda yaqin. Qobuz-bas yorqin tovushga ega bo`lganligi tufayli orkestrda unga ko`proq sola beriladi, gohida Qobuz-kontrbas bilan birgalikda bas vazifasini bajaradi. Texnik jihatdan ushbu cholg`u juda keng imkoniyatga ega. Uning boy tembri jo`shqin ohangdor kuylarni ijro etishda yaqqol namoyon bo`ladi.

Qobuz-basning tuzilishi

Qobuz-bas kosa ,dasta va yog`och quloqli bosh qismidan iborat. Kosa qismi ustki qopqoq hamda ularni birlashtirib turuvchi yon tomon yupqa yog`och qovurg`a birikmasidan yasaladi. Kosaning ustki hamda pastki qismlari qora qarag`ay yoki

tutdan yasalgan yog`och qopqoq bilan berkitiladi. Qopqoqda aks -sado beruvchi S shakldagi rezanator mavjud. Torlarni ma`lum bir balandlikda ushlab turuvchi xarak ham mavjud. U ishchi torlarni quyi chegarasi hisoblanadi. Cholg`u ovozinig yoqimli va ko`ngildagidek jaranglashi asosan torlarning sifatiga bog`liqdir. **Qobuz-bas sinfi** 1949- yilda tashkil qilingan G. Ivanovning shogirdi X. Tursunov mazkur sinfnig ilk bitituvchisi bo`lgan. 1966- yildan tajribali o`qituvchi , violonchelist I. Shelpugning ushbu sinfga rahbarlik qilishi bilan bu sohada mutaxasislar tayyorlash ishlari ancha faollashdi. Qobuz-bas da ham huddi violonchel kabi o`tirish qoidalari mavjud. Uning yoqimli ovozi juda ko`pchilikni o`ziga jalb qila oladi va katta qiziqish uyg`otadi. G`ijjak-qobuz bas kamoni sozlar guruhiga kirib, o`zbek xalq cholg`u asboblari takomillashtirish laboratoriyasida g`ijjak-qobuz basning xalqchilik darajasini saqlab qolishga harakat qiladi. Qobuz Qoraqalpog` xalqiga mansub asbob. O`zbekistonning ayrim hududlariga ham tarqagan. Kamoni sozlar oilasini tashkil etish maqsadida konstruktorlarimiz (A.I.Petrosyans , S.I. Didenko)qobuz asbobining xalqchilik darajasini saqlab qolgan. Holda g`ijjak-qobuz bas sozini yaratdi. O`zbek xalq cholg`ular orkestrining kamoni guruhiga ko`p jihatlari bilan o`xshashdir.

